

Karılarn 8 Mart Günü kutluca olsun!

Baba Marta ayın 8-dä bakıldı karılarn yortusu – Bütündünnä karılarn Günü!

Hepsinä, paalı analara hem malilerä, sevgili karılara, yalpak gelinnerä hem kızkardaşlara, cici gibi kızlara hem kız-çazlara dua ederiz saalık, uzun ömür, sevda hem sevgi, kesmet, selemet, tatlı dil hem yalpak laf.

Ko adamnar kulluu, bizimnän bilä, kucaklar dolusu çiçeklär baaşlasınar, sizi el üstündä tutsun diil salt bütün, ama daymaların daymalarında!

Pek paalı hem sevgili karılar, 8 Mart Günüñüz kutluca olsun hem Allaa sizi istediklerinizdän hem yakınnarınızdän ayırmasın!

Adamak yalan çıktı: yaz vakıdına geçeriz

Bıldır Baba Marta ayın 26-da Evropa Parlamentın deputatları 410 oylan (192 – karşı, 51 – ikiliktä) aldılar karar, ani Evropa Birliinä girän devletlerdä yaz hem kış vakıdına geçmektän vazgeçmää.

Moldova da, Evropanın peşindä gideräk, hep bölä bir karar varaceydı, ama bu adamaklar yalan çıktı. Onuştan, Baba Marta ayın 27-28 gecesindä Moldova genä saatları bir saat ileri alär da bununnan yaz vakıdına geçer.

Sizin zaametiniz paasız hem kenarsız, paalı üüredicilerimiz!



Baba Marta ayın 12-dä Gagauziyada kutladılar “2021-ci yılın en islää üüredicilerini hem terbiyecilerini”. Kutlama sırasında pay aldılar Gagauziya Başkanı İrina VLAH, Gagauziya Halk Topluşu Başı Vladimir KISSA, Gagauziya İspolkomun Predsedatel yardımcısı Olesä TANASOGLU, Gagauziya üüredicilik Upravleniyası Başı Nataliya KRİSTEVA hem, belliki, üüredicilär kendileri.

4-cü sayfa

Soñalistlerdän olmayan taa bir primarın buazına basmaa savaşêrlar

Çeşmä küüyün soñalistlar partiyasının sovetnikleri, taa sora da soñalistlar partiyasından olan Gagauziya Başkanın saytında peydalandı bir yalancı haber, ani Çeşmä küüyün primarını Sofiya JEKOVAyı iştän atêrlar ö üzerä, ki Canabisi kocasının maşinasını primariyaya kiraya almış.



Nicä bildirdi küülülerinä danışma-da kendisi Sofiya JEKOVA bu maşinayı kiralamaa deyni bire-bir oylan karar alınmış küüyün Sovetindä. Sofiya JEKOVAanın açıklamasına görä bunun için ellerini kaldırmışlar, bütün yalan

yazan, Çeşmä küüyün soñalistlar partiyasının sovetnikleri da.

Sofiya JEKOVA söledi, ani tarafımızda diil seftä kullanılêr bu yalancılık mehanizması, açan Gagauziyada büünkü kuvedinä uygun olmayan primarların, buazlarına basıp, onnari işindän atmaa savaşêrlar onnar, kimi insan hiç ayırmadı da.

Ya getirin aklınıza: bölä savaştılar yapmaa Dizginca primarina Vasiliy KAPSAMUNa, Kıpçak küüyün primarina Oleg GARİZANa, Kiriyeet küüyün primarina Valentina KAYKIya, Valkaneş primarina Viktor PETRİOGLUya. Da sora sud karar aldı, ani bu insannar kabaatlı diil.

Şindi da Çeşmä küüyün primarı Sofiya JEKOVA, dooruluu aaramaa hem yalancıları dillerini kesmäk için danıştı suda.

2-ci sayfa

Büükelçisi Gürol SÖKMENSÜER Zinaida GREÇANAYAYan buluştu

2021-ci yılın Baba Marta ayın (mar) 9-da Türkiye Kışinev Büükelçisi Gürol SÖKMENSÜERin istediinä görä, Moldova Parlamentın spikeri Zinaida GREÇANAYA kendisini kabletti.



Görüşmedä Moldova Parlamentın spikeri Zinaida GREÇANAYAnın yanında bulundular Gagauziya Başkanı İrina VLAH hem Moldovanın eski saasık minist-rusu Viorica DUMBRAVEANU.

Görüşmedä Covid-19 Pandemiyasının Moldovadakı durumu hem Türkiyenin bu konuda olabilecek yardımı konuları incelendi.

Soñalistlerdän olmayan taa bir primarin buazına basmaa savaşêrlar

Çeketmesi 1-ci sayfada.

Şüpeniz olmasın – sud şindi da Sofiya JEKOVA'nın kabaatsızlığını ortaya çıkaracak.

Sofiya JEKOVA Çeşmä küüyün primarı seçildii gündän beeri, bu küüdä islää işlar hızlı örümää başladılar: Uşaklar yaratmak evin kurulmasından taa 1000-dän zeedä pensiyacılar parasız ekmek daatmaydan, COVID hastalarına parasız ilaç vermesindän taa küüyün boklukları probleminin çözmesinädän hem taa çok işlerädän.

Ama bu gözäl işlar buazlara basannarın hiç umurlarında da diil, zerä geler Halk Topluşuna seçimnär da onnar orayı Gagauzlara karşı gidenleri hem Gagauzluun buazına basannarı getirmää savaşêrlar.



PARTETTÄ: Çeşmä küüyün primarı Sofiya JEKOVA verer küüyün aylä doktoruna Tatyana ZIRINA koronovirusa karşı parasız ilaçları, angıları etişti Çeşmä küüyünä bu küüyädän Gagauziya Halk Topluşu deputatın Ekatrina JEKOVA'nın zaametlerinnän.

Primarlar buaz üstündä çizmeyä karşı birleşerlär

Biz artık yazdık, ani Gagauziyada kuvettä bulunannar onnara uygun olmayan hem soñalistlerden olmayan primarların buazlarına durmamayca basêrlar, bu iş için raat kullanıp Moldovanın “Autoritatea Națională de Integritate” (Satılmamakta Milli Organı) kuruluşunu, angısı herbir rejimde bir amansız döner bir topuza, raat olsun ezmää deyni o insannarı, kim kuvettä bulunannara uygun görünmeer.

Kuvetlerin tarafından bu ezmeyä hem primarların buazlarına basmaya karşı koymak ta, bezbelli, bir noktada birleştirdi Gagauziyanın 26 küüyündän 20 primarı da onnar Baba Marta ayın 16-da Kongazçıkta bir ortak toplantı yaptılar.

Toplantıda primarlar üç işi lafettilär, angıların ikisi Moldova “Autoritatea Națională de Integritate” (Satılmamakta Milli Organı) Gagauziyada çalışmāsınan ilgiliydi. Birisi da Balkannarda primariyalarla ortaklaşmak.

İlk iki soruşlan ilgili nasaat ettilär primarlar: Oleg GARİZAN (*Kıpçak küüyü*), Viktor PETRİOGLU (*Valkaneş kasabası*), Sergey ANASTASOV (*Komrat kasabası*), Sofiya JEKOVA (*Çeşmä küüyü*), Valentina KAYKI (*Kiriyet küüyü*), Födör TOPÇU (*Tomay küüyü*), Dimitriy İKİZLİ (*Kongazçık küüyü*), Georgiy GOSPODİNOV (*Rus Köselisi küüyü*), Vasiliy KAPSAMUN (*Dizginca küüyü*).

Toplantıda bir danışma yapıldı Moldova Prezidentına hem Moldova Parlamentın Spikerına, ani onnar Gagauziya primarlarınan bir buluşma toplantısı yapsınlar.

Ayrıca alındı karar, Moldova “Autoritatea Națională de Integritate” (Satılmamakta Milli Organı) tarafından yapılan işlar beterinä, Moldova Prezidentına, Moldova Parlamentın Spikeri-



na, Gagauziya Başkanına, Moldovadaki diplomatiya misiyaların Başlarına, masmediyalara bölä bir danışma yarmaa:

**«Президенту РМ г-же М. Санду
Председателю Парламента РМ
г-же З. Гречаный
Башкану АТО Гагаузия г-же И.
Влах**

**Дипломатические миссии г.
Кишинев**

Средства массовой информации

16 февраля 2021 г. НОН потребовал отстранения от должности примара с. Чишмикиой Жекову Софью Васильевну и запретить ей на три года занимать ответственные государственные посты. Предлогом послужил наем автотранспортного средства

супруга для выполнения функциональных обязанностей специалиста примэрии, без оплаты водителю.

Аналогичная ситуация сложилась и у примара с. Кириет-Лунга Кайки В.В., которая в 2020 г. на период отпуска водителя примэрии, временно, приняла на работу супруга.

Подобные акты были составлены в 2019 году на примара с. Копчак АТО Гагаузия Гаризан О., в 2020 году на примара г. Вулканешты Петриогло В., которые, впоследствии, были признаны судебными инстанциями РМ незаконными и были отменены.

Примарский корпус АТО Гагаузия расценивает подобные действия НОН, как акт давления на местные выборные

лица, являющиеся недопустимыми. Вынуждены констатировать, что данный орган, с момента его создания, подвергается преследованию только тех местных руководителей, которые не принадлежат к правящим партиям в РМ, вне зависимости от их названий.

Двойные стандарты, несоответствие степени правонарушения требуемому наказанию, ущемление конституционных прав местных выборных лиц и ограничение их полномочий являются не чем иным, как попыткой политического давления на инакомыслящих и неугодных примаров.

Обращаемся к Президенту РМ г-же М.Санду, Председателю Парламента РМ г-же З. Гречаный с просьбой инициировать и внести поправки в законодательство РМ в области конфликта интересов и деятельности Национального Органа по неподкупности.

Считаем необходимым озвучить свое отношение к происходящему и Башкану АТО Гагаузия г-же И.Влах, которая смолчала и в случае с Копчаком и с Вулканештами.

Призываем всех примаров, советников местных советов страны объединить усилия в противостоянии давления политических партий на местные органы власти.

Примарский корпус АТО Гагаузия выражает полную поддержку примару с. Чишмикиой Жековой С.В., примару с. Кириет-Лунга Кайки В.В., другим нашим коллегам, и предпримет все возможные действия в защите местного самоуправления.

Примары:

г. Комрат Анастасов С.И., с. Буджак Дудогло Н.Н., с. Дезгинжа Капсамун В.С., с.Авдарма Капсамун М.Д., с. Русская-Киселия Господинов Г.И., с. Бешалма Мош В.И., с. Ферант-тэвка Желиховская Т.И., с. Конгазчик Икизли Д.Г., с. Конгаз Есир М.И., г. Чадыр-Лунга Топал А.А., с. Джолтай Кошулинский И.С., с. Копчак Гаризан О.Ф., с. Кириет-Лунга Кайки В.В., с.Томай Топчу Ф.Ф., с. Гайдары Киоса И.Г., г. Вулканешты Петриогло В.Н., с. Чишмикиой Жекова С.В., с. Етулия Куйджуклу С.П., с. Карболия Чекир В.Г., с. Баурчи Карапиря Н.А.

**Принято 16 марта 2021г.
с. Конгазчик АТО Гагаузия».**



Gagauziya vracıları AstraZeneca vakinasından şüpheli

Geçen hafta Moldovaya getirildi COVID-19 karşı dünyanın en paalı Oxford/AstraZeneca vakinası, angısını 240 taanesi Gagauziyaya yollandı (120 doza Komrada, 80 – Çadır, 40 – Valkaneş). Baba Marta ayın 1-dän da Moldovada vakınaña başladı.

Gagauziyadan vracılar dedilər, ani bu vakınayı kendilerine urdurmayacaklar. Bu iş belli oldu o kiyatlardan, ani Komrat hem Çadır rayon bolnişaların başları yolladılar Moldovanın cümne saalı uurunda Milli Merkezine. Bu kiyatlarda yazılı, ani bu bolnişaların personalı AstraZeneca vakinasını kendilerine urdurmaa istämeerler.

Bölä bir haber sansın ortalı patlattı. Hemen belli oldu, kim Moldovada AstraZeneca vakinasından faydalanır hem yabancı devletlere izmet eder. Beliki, bu kişilerin arasında var Moldovanın ESKİ premier-mnistrusu İon STURZA hem şimdi Romıniya Pravitelstvosunun devlet sekretari Anna GUȚU, angıları Sovetler Birliine pek käämil izmet edärdiler, ama şimdi, o Birlik daaldıyn, hepsini

yapêrlar, ani Moldova gibi bir devlet olmasın hem kendilerinin bütün politika ömüründe insannarı biri birine sokêrlar hem dolayı bulandırêrlar.

Kimi daada tutulma kişilər, ölä, nicä Moldovanın cümne saalı uurunda menecement milli şkolasının direktoru Oleg LOZAN, dedilər, ani vakınadan inkâr olmak bu “Karannık asirlik”.

Bu eriflerä deyni açıklêrız: Gagauziyadan vracıların AstraZeneca vakinasını kabletmemä – bu onnarın Konstituña hakkıdır.

Hem taa bir iş: nicä açıkladı Çadır rayon bolnişasının başı Natalya POPAZOGLU, Gagauziyadan vracılar vakına kabletmä hazır, ama başka vakınaları – Pfizer yada Sputnik V vakinasını, angıları, onnara görä, taa saallık.



Vakit gösterdi kim “Karannık asirlik”tä bulunêr

Açan Gagauziyadan vracılar 01.03.2021 gününde açıkladılar, ani AstraZeneca vakinasını şüpe-li bulêrlar hem o vakınayı kendilerine urdurmayacaklar, gagauzları görmä gözleri olmayan türlü sözdä “evropacılar” hem nestelär zavalı vracılarımızın hem milletimiz üstlerine hemen mındarlık attılar.

Sora, açan AstraZeneca vakinasını kendilerine urduran insannar ölmä başladılar hem Evropa devletleri bir-biri ardı o vakınanın şüpe-li olmasını tanıdılar da AstraZeneca vakınañasını durguttular, üstümüzä batakan sözdä “evropacılar”, kıyrıklarını ayakların arasına sakayıp, hemen deliklerine saklandılar.



Herliim onnarda, kim ozaman gagauz varçlarına hem gagauz milletinä

mındarlık attı, “Karannık asirlik”tä bulunan Moldovanın ESKİ premier-

mnistrusu İon STURZAda, Romıniya Pravitelstvosunun devlet sekretari Anna GUȚUda, Moldovanın cümne saalı uurunda menecement milli şkolasının direktoru Oleg LOZANda hem taa başkalarında hodullık hem esap varsa, onnar lääzım gagauz vracıların hem gagauz milletin önünde prost ol-sunnar.

Ama olmayacaklar, zerä kanırıklık hem kendilerini insan görmektän, kalanını da, onnardan olmayannarı, patlacan saymaktan boynularını bükmezler.

Akademik hem poet Todur ZANET, Gagauz Milli Gimnının avtoru Resim: Cadıların yakılması (Zeitung Derenburg 1555., ru.wikipedia.org)

“Daa... Bu bizä hepsini satacak!!!”

Baba Marta ayın 2-dä 90 yaşını tamamnadı Mihail GORBAÇEV, kişi, ani franțuz kostümnarı hem “Rado Manhattan” saatları için perestroykasının darmadaan etti Sovetler Birlii devletini, bir kabaatsız insannarın kannarını döktürdü hem zavalıların cannarını aldı.



Te ne kendisi için yazêr Amerika Birleşik Devletlerin (ABD) 40-ci Prezidenti Ronald REYGAN (Ronald Wilson Reagan): “Açan bän yollandım buluşmaa sovetler gensekinnan, beklärdim, ani görecäm hrestomatiyalı bolşevik paltosuna hem karakul pilotkasına giimni bir kişiyi. Bunun erinä beni tanıştırdılar modalı franțuz kostümüne giimni hem “Rado Manhattan” saatlarının bir Canabinä... Bakıp ona bän düşündüm – “Daa... Bu bizä hepsini satacak!!!”

Baba Marta ayın 20-dän beeri Üstolan Durumu keskinneşti

Moldova geçici Premier-ministrusu Aureliu ÇOKOY bildirdi, ani Moldovanın Cümne saalında Üstolan Durumu (ÜD) komisiyanın kararınan, başlayıp Baba Marta ayın 20-dän beeri, COVID-19 beterinä Çiçek ayın 20-dän Moldovada Üstolan Durumu keskinneşer.

Bu Karara görä:

– Alış-veriş merkezlerin programaları diişer: onnar avşama kadar saat atıyadan işleyecekler.

– Panayırlar işleyecekler sade 07:00–15:00 saatların arasında.

– Restorannar, kafelär hem barlar işleyecekler sade saat 20:00-dän, ama 22:00 saadınadan istenilän erlerä imekleri yollayabilecekler.

– Düünnär, kumatriyalar, bilim konferençiyaları, olimpiadalar, sergilär, festivallär, komertıya sıraları zapa altına alınêrlar.

– Konçert hem kino zalları kapanêrlar.

– Devletin granişasını geçirkenä Moldova vatandaşları lääzım 72 saat içindä yapılan COVID-19-za testi göstereşnär. Testi olmayannar maa-suz epidemiologiya anketalarını dol-

duracaklar hem 14 günä kendiliindän izolätıyaya gidecekler. Onnar 10 gündän sora COVID-19-za testi lääzım yapsınнар da test negativ sa, ozaman izolätıyadan çıkabilirler.

Kalan zapalar da, nicä açık hem kapalı erdä maska taşımaa, dezinfektant kullanmaa, hep kuvettä kalêrlar.

27.03.2021. Moldovada COVID-19 durumu bölä: ulaşannar – 222120; ölenär – 4702; alışannar – 195558.

Gagauziyada ulaşannarın sayısı – 6112:

Çadır rayonu – 2027; Komrat rayonu – 3180; Valkaneş rayonu – 905.

Ulaşannarın arasında:

adam kulluu – 91957 (ölän – 2297); karı kulluu – 130163 (ölän – 2246); aar kalan karılar – 949.

Sizin zaametiniz paasız hem kenarsız, paalı üüredicilerimiz!

(Sonu. Çeketmesi 1-ci sayfada)

Nicä bildirer Gagauziya üüredicilik Upraveniyası, kıran beterinä, bu konkursa katılannar onlain yolunna kendi becerikliklerini gösterdiler. Yarışmada pay aldılar uşak başçalarından 17 terbiyecisi hem üüredicilik kuruluşlarından 24 üüredici.

“2021-ci yılın en islää terbiyecileri” konkursunda ödülleri alannar:

1-ci er – Mariya TODOROGLU, Komrat kasabasının 7-ci uşak başçası;
2-ci er – Lüdmila MİTİOGLU, Komrat kasabasının 9-cu uşak başçası;
3-cü er – Alla GRİÇENÜK, Komrat kasabasının 6-cı uşak başçası.

“2021-ci yılın en islää terbiyecileri” konkursuna kalan katılannar:

Natalya KUSURSUZ, Çadır kasabasının “Georgiy Sırtmaç” gimnaziyası-uşak başçası;

Svetlana MALOFEEVA, Komrat kasabasının 4-cü uşak başçası;

Tatyana ROTARENKO, Komrat kasabasının 5-ci uşak başçası;

Mariya JELEZOVA, Komrat kasabasının 8-ci uşak başçası;

Tatyana PASMAL, Valkaneş kasabasının 1-ci uşak başçası;

Svetlana İVANOGLU, Valkaneş kasabasının 8-ci uşak başçası;

Varvara TOPAL, Aydar küüyün uşak başçası;

Natalya KRİSTEVA, Baurçu küüyün 2-ci uşak başçası;

Praskovya KALPAKÇI, Baurçu küüyün 3-cü uşak başçası;

Anna MOMAT, Kazayak küüyün 1-ci uşak başçası;

İrina MURZAKOY, Kıpçak küüyün 4-cü uşak başçası;

Anna SABİYA, Kongaz küüyün 4-cü uşak başçası;

Marina ÇEBANOVA, Kongaz küüyün 5-ci uşak başçası;

Olga DİMİTRİEVA, Tomay küüyün uşak başçası.

“2021-ci yılın en islää üüredicileri” konkursunda ödülleri alannar:

“PEDAGOGİKADA DEBÜT” nominaşyasında:

1-cier – Lübov POPADIYA, Komrat



kasabasının “Nikolay Tretyakov” teoretik lişeyin üürediciykası;

2-ci er – Liliya DOBRİOGLU, Kongaz küüyün “Todur Zane” teoretik lişeyin üürediciykası;

3-cü er – Andrey ŞEVEL, Ferapontyevka küüyü gimnaziyasının üüredicisi.

“PEDAGOGİKADA DEBÜT” nominaşyasına kalan katılannar:

Mariya ARJINTAR, Beşalma küüyün gimnaziyasının üürediciykası;

İrina KORETKAYA, Beşgöz küüyün gimnaziyasının üürediciykası;

İnna YANUL, Çeşmä küüyün lişeyin üürediciykası;

Stefanida ZLATOVÇENA,

Kongaz küüyün “Nikolay Çebanov” gimnaziyasının üürediciykası.

“ANA DİLİ” nominaşyasında:

1-ci er – Maksim SIRBU, Dizgincä küüyü gimnaziyasının üüredicisi;

2-ci er – Svetlana DÜLGER, Kazayak küüyü gimnaziyasının üürediciykası;

3-cü er – Anna UZUN, Ütülü küüyün “Saveliy Ekonomov” gimnaziyasının üürediciykası.



“Boris Yanakoglu” teoretik lişeyin üürediciykası;

Mariya KARACA, Beşgöz küüyün gimnaziyasının üürediciykası;

Elena BRATUNOVA, Komrat kasabasının “Suleyman Demirel” gimnaziyasının üürediciykası;

Mariya ÇEDİRÄN, Dizgincä küüyü gimnaziyasının üürediciykası;

Nadejda KURDOGLU, Baurçu küüyü gimnaziyasının üürediciykası;

Nadejda UZUN, Çok Meydan küüyü “Födör Yanioglu” lişeyin üürediciykası;

Margarita DİMİTROVA, Çadır kasabasının “Georgiy Sırtmaç” gimnaziyası-uşak başçası;

Svetlana JELEZOGLU, Kiriye küüyü “Dionis Tanasoglu” gimnaziyasının üürediciykası;

Ekaterina JEJU, Kongazık küüyü gimnaziyasının üürediciykası;

Tatyana KULİKOVA, Baş küüyü (Kirova) “Mihail Tanasoglu” gimnaziyasının üürediciykası.

“SİİREDİCİLERİN SİMPATİ-YASI” nominaşyasında:

Natalya KUSURSUZ, Çadır kasabasının “Georgiy Sırtmaç” gimnaziyası-uşak başçası;

Liliya DOBRİOGLU, Kongaz küüyün “Todur Zane” teoretik lişeyin üürediciykası.

Not. Terbiyecileri hem üüredicileri kutlama sırasının şennik programında pay aldı Kongaz küüyün Todur ZANET teoretik lişeyin “Cen-telmennär Klubu” azaları.

Patretlär: guogagauzii.md

Türkiyedän suya serbest dalışçıyka Şahika ERCÜMEN Komrat gölünä daldı

Türkiyenin anılmış suya serbest dalışçıykası hem su altı hokeyi oyuncu-suykısı, feridayvingta (su altına serbest dalış) dünnää rekordsmenkısı hem bu uurda Türkiye rekorduunu elindä tutan Şahika ERCÜMEN Komrat gölünä daldı.



Ekolojiya akşiyası olarak, bu iş yapıldı Baba Marta ayın 22-dä taman “Dünnää su günü”ndä. Komrat gölünä dalmasınna Şahika ERCÜMEN savaştı dünneyn hem Gagauziyanın su varlıkların kirlitmesi problemasına bakış çektiirmää.

Şahika ERCÜMENin bu akşiyası yapıldı Türkiye çevrä hem kasabalar Ministerliin, Gagauziyanın, Gagauziya üstolan durumnarı Upraveniyasının hem Komrat primariyasının kanadı altında.

Kompyuter teknolojileri hem onların bugünkü üretim sisteminde rolü

Dijital teknolojileri, payacan gibi bütün dünyeyi kaplayıp, dünyanın intelektual, kultura, endüstriya hem, belliki, cümnenin üreticilik ujurunda ilerlemesine büyük hızlık getirdi, vereyip kolayı ona, ani, evdän çıkmadaan, may herkezi bu dijital dünnäsının bir karacı olsun. İntelektual ortaklına hem virtual birleşmesine katkılarda bulunsun hem ortaklıktan kendisine taa çok faydalı işlər alsın.

Dijital teknolojilerin türlü uurlarda rolü için çok bilim araştırmaları hem incelemeleri yapıldı. Onların arasında bulunêr o araştırma da, angısını yaptı Komrat Devlet Üniversitenin masterantkısı, Avdarma küüyün gagauz dilinde üreticiyka Elena Födorovna KARAMİT. Gagauzlara deyni bu eni hem faydalı çalışmanın birkaç küçük parçacınan bugün ohem taa sora kuycularımızı tanıştıracêz.

Dünnedä her zaman olardı hem bugün dâ olêr türlü diişilmekler. Bitki 20-30 yılın diişilmekleri okadar derin, ani diil sade girerler yaşamının her bir sferasına, ama kimi sıra temeldän diıştirerler oluşmuş bakışları.

Yaşamakta olan en büyük diişilmeklerin arasında informativ-komunikativ teknolojilerin yüksek ujurda ilerlemesi, geniş yayılması hem aktif kullanılması bulunêr. Tıfra teknolojileri gittikçe ilerleerler. Onnar derin bir er kapladılar hem önemni rolê geçtiler cümnenin ekonomika, politika, soşial hem ruh yaşamasında.

Dolay yaşamakta hepsi diişilmekler mutlak getirer diişilmeklere üretim sisteminde da. Üretim sistemi lââzım cuvap etsin cümnenin isteyişlerinâ. Diışilêrsâ isteyişler, diışiler üretim sisteminde da.

Başlayarak geçân asirin bitkisindän, Moldovanın üretim sistemi çok reforma geçirdi: üürenmêk plannarın erinâ kurikulum geldi, bilgilerin erinâ – kompetenşiyaların oluşturulması önâ koyuldu; üürenicilerin rolü diışildi – onların üretmêk-terbiyetmêk proşesin “obyekti” olmasından “subyekt” erinâ geçtiler.

Üretim sisteminin eni yaklaşımların taa biri – tıfra teknolojilerin üretmêk-üürenmêk proşesinâ girmesi, aktif hem hertarafça kullanılması. Üürenicilerin profesyonel standartlarında becermêk işlemâ tıfra tertiplerinnän gösteriler, nicâ önemni bir kompetenşiya.

Kompyuter, İnternet – bu kolaylıklar şansora pek aktif kullanılır üretmêk-terbiyetmêk proşesinde. Bepalko V.P. yazêr: “Üretim sisteminin geleceâ – o üretim sistemi, angısında kompyuter teknolojilerin pay alması gittikçe zeedelener”.

İnformativ dünnedä yaşamak üretim sisteminin hem her bir üreticinin önündä eni istemekler koyêr – informativ becermekleri edenmâ, onların çalışmakta geniş hem dooru kullanmaa. Bu üzerâ üretici lââzım işlâ becersin işlemâ kompyuterde, dayma tanışsın hem katsın kendi çalışmasına o enilikleri, angıları peydalanêr tıfra dünnesinde.

Üretim sisteminin öz daavası – şkolaları başaran üürenicileri hazırlamaa yaşamaya zamanda cümnedä. Bugünkü cümne – o tıfra dünnesi. Yaşamının her bir sferasında geniş kullanılır türlü tıfra teripleri. Gündän bu teknolojiler ilerleerler. Bundan kaarâ, bugünkü gündä ön plana çıkêr becermêk bulmaa lââzımın informativayı hem işlemâ onunnan. Bunu yapmaa en kolay yol – kullanmaa tıfra tertiplerini. Onuştan bütün

dünnenin üretim sistemlerinde aktif kullanılır zamanda teknika tertipleri.

Nicâ nişannêr Kremen V.G., “XXI-inci asir diil sade koyêr eni istekler insanın, bununnan da barabar üretim sisteminin önündä, ama yaradêr eni, ileri olmayan kolaylıkları üretim sferasında. En ilkin, bu baalı zamanda informativ teknolojilerin, kompyuter tertiplerinnän, angıları büyük ölçüde genişleder bilgileri kazanmak kolaylıklarını”.

Üretim kompyuter teknolojileri – bu informativayı toplamak, işletmek, korumak hem üürenicilere etiştirmek proşeleri. Bugünkü gündä en geniş kullanmak kabletti ölä teknolojiler, angılarında kompyuter olêr:

- üürenilân materialını göster-mâa deyni kolaylık;
- ek bilgi kaynaa, üretim proşesinâ informativ tarafından yardım-namak için;
- üürenicilerin bilgilerini kantarlamaa kolaylı;
- kabledilmiş bilgileri praktikada denemêk hem kaavilemek trenajoru;
- üretmêk eksperimentleri hem iş oynêr türlü fonksiyaları: o olêr üretici, çalışmak instrumenti, üürenmêk obyekt, işbirlii grubası, dinnenmêk ortamı.

Kompyuter üretim kolaylıkları sayılır interaktif, çünkü onların sansın “girer dialoga” üreticilân hem üürenicilân, ne kurêr kompyuterin yardımınan gerçekleşân üretim metodların en önemni özelliini. Kompyuter var nicâ kullanılsın üretmêk proşesin her bir etapında: eni materialı üürenârkan, tekrarlar, kaavilârkan, kontrol edârkan bilgileri. Bu sırada o oynêr türlü fonksiyaları: o olêr üretici, çalışmak instrumenti, üürenmêk obyekt, işbirlii grubası, dinnenmêk ortamı.

Üretici fonksiyasında kompyuter olêr:

- bilgi kaynaa;
- gözletmek materialı;
- individual informativ meydanı;
- trenajor;
- diagnostika hem kantarlamak kolaylı.

Çalışmak instrumenti fonksiyasında kompyuter olêr:

- tekstleri yazmak hem korumak kolaylı;
- tekst redaktoru;
- grafika düzücü, grafika redaktoru;
- saymaa maşinası;
- modellemek kolaylı.

Üretim obyekt fonksiyasında kompyuter kullanılır:

- programalamakta;
- programa mallarını yaratmakta;
- türlü inforasyon ortamınan kullanmakta.

İşbirlii grubası kurulêr İnternette konferenşiya, vebinar düzennemektä.

Dinnenmêk ortamı düzennener bu formaların yardımınan:

- oyun programaları;
- kompyuter oynar soşial baalları;
- kompyuterde video.

Kompyuter üretim teknolojilerini kullanırken, üreticinin bu fonksiyaları var:

- üretim proşesini düzennemêk;
- üürenicilerin ardına individual gözletmek; individual yardım, individual kontakt üürenicilân;
- üürenilân materiala baalı inforasyon ortamını düzennemêk.

Yok nicâ söylemâ, ani teknika tertipleri sade şimdi peydalandı şkolalarda. İleri dâ kullanıldılar kimileri – diaskop, kodoskop, magnitofon. Bugünkü gündä onların erinâ geldi taa gelişmiş, taa zamanda teknolojiler: kompyuter, proektorlar, proekşiyalı ekrannar, interaktif tablalar, interaktif masalar, soruşturma sistemalar h.b.

Moldovada taa çoyunda gimnaziyalarda, lişeylerde may her bir klasta var kompyuter, seslendirmâ sistemaları, kimilerinde – proektor proekşiyalı ekrannar, taa siirendä – interaktif tablalar. Üürenicilerin taa çoyu becerer işlemâ kompyuter teknikasınan. Kimi üreticilerde bu becermekler taa yufka, ama taa çoyu geniş kullanêr bu tertipleri kendi çalışmasında.

Kompyuterlerin üretim sisteminde ilk girdiinde, üreticiler üürenilêr işlemâ WORD, Excel, PowerPoint programalarınan, tanıştılar İnternette, başladılar kullanmaa türlü materialları İnternette, zenginnetmâ deyni uroklarını, uyandırmaa üürenicilerde merak üürenilân materiala. Uroklar oldu taa dolu gözletmek materialınan, aktif başladı kullanımaa audio hem video kontent. Üürenicilerin yarattı materiallar geçti el yazısından kompyuter yazısına: kalendar plannarı, urok için hazırlanmış daadılma materiallar. Çoklaştırma teknika (printer, kseroks) verdi kolaylık bu materialları lââzımın sayıda çıkarmaa, daatmaa üürenicilere. Peydalandı eni yol biri-birinâ informativayı etiştirmâ, geeri kabletmâ – E-mail poştası.

Proektor, proekşiya ekranın üretim sisteminde kullanması açtı eni kolaylıklar – hazırlanmış prezentaşiyalar, video materiallar, başka gözletmek materialları bütün klasta ii görünen bir formada gösterilmâ başladı. Üretmêk-terbiyetmêk proşesi zenginnetti türlü grafika, tabliş, model, diagrama, shema, video hem audio kontentlân. Prezentaşiyaları hazırlêr hem üretici, hem üüreniciler.

İnteraktif tablaların peydalanması yarattı eni bir olay üretim sisteminde.

Enilii hem paallılı üzerâ, bu tertip taa geniş kullanılmêr, ama kullanannar onun çok kaavi tarafları olduunu söyleer.

Kompyuterin İnternette baallantısı üreticilere hem üürenicilere deyni gittikçe taa çok yollar açmaa başladı.

Peydalandı türlü servisler hazır interaktif işlêrân, angıları verer kolaylık diil sade kullanmaa hazır materialı, ama kurmaa bölâ işleri kendibaşına da: **LearningApps, Quizlet, Thinglink** h.b. Gagauz dili üreticileri da havez-lân kullanêr bu servisleri, ama hazır material onların için yok. Bu üzerâ hazır olan materialın temelinde onların yaradêr kendi interaktif işlerini, uygun o temalara, angıları üüreniler “Gagauz dili” predmetin içerisinde.

• **Quizlet** – servis, angısının yardımınan üretici kısa vakıta var nicâ hazırlasın flêş-kartoçkaları (söz materialı resimnân ya da resimsiz) üürenmâ ya da kaavilemâ deyni lââzımın leksikayı.

Bu servisin özelli – sade bir sıra yazılmış leksikaylan, programa kendibaşına yapêr 7 türlü variant interaktif iş. Aralarında var: test, dönâr kartoçkalar, üürenilân materialı yazmak, seslemêk tâ yazmak, çiftleri bulmak, oyun “Gravitaşiya”.

Testleri var nicâ çıkarmaa printerdän. Programa diıştirer soruşları hem onların tiplerini her bir sıra, açan enidän açılêr test. Çikêr, ani hep o leksikaya görâ bilgileri var nicâ bakmaa birkaç varianta görâ. Bu pek uygun. Bir variant var nicâ kullanılsın temayı üürendiktän sora, ikinci – bilgileri kaavilârkan ya da bütünneştirârkan, üçüncü – bilgileri kantarlar. Üüreniciler var nicâ kendibaşına, kendi personal kompyuterlerinde yapsınar bu işleri dâ, testleri dâ, seçerêk kendilerine uygun üürenmêk tempını hem formatını. Urokta üüreniciler var nicâ baallansınar servise kendi telefonlarından. **Yufka eri:** parasız versiyada seslendirilmiş kartoçkalarda laflar tanınmêr. Satın alınmış versiyada üretici var nicâ kendisi seslendirsin kartoçkaları.

• **LearningApps** – servis, kurmaa deyni interaktif üretmêk işleri, viktoraları, testleri. Servis işler parasız. Onun vatani Germaniya, ama o “tanyêr” diil sade nemtâ, ama başka dilleri dâ. Bu en sık kullanılan servis interaktif işleri yaratmaa deyni.

Burada var büyük arhiv hazır interaktif işlêrân türlü predmetlerde, bu predmetlerin türlü temalarına görâ. **LearningApps** servisinde var nicâ yapmaa 20 türlü interaktif iş oyun formasında: “Bul çiftini”, “Klasifikatşiya”, “Hronologiya”, “Sadâ sıralık”, “Tamanna teksti”, “Resimneri

Sonu 6-cı sayfada

Kompyuter teknolojileri hem onların bugünkü üretim sisteminde rolü

Sonu. Çekmesi 5-ci sayfada gruplara böl", "Dooru cuvabı seç", "Doldur boşlukları" h.b. İş hazır olduktan sora, onu lăazım korumaa. İstediynă, interaktiv işi var nică açık halda korumaa, ani başka ürediciler da kullanabilin. Bölă yaptıynan, eni iş peydalanêr "Hepsi işlăr" bölümündä. Eer üredici istemärsä paylaşmaa kendi işlerinnă, o var nică korusun materialı elektron kiyadı gibi *iBooks* formatında, ya da nică urok *SCORM* formatında. Bu formatlarda materialları açêr distanşion üretim sistemaların taa çoyu. Bundan kaarä, ürenicilerä var nică yollamaa link işlerä. *LearningApps* servisin var başka da kolaylıkları, ama onnar kullanilêr siirek. Bu kolaylıklar açılêr bölümüde "Instrumentlăr".

1. Oy vermăk. Verer kolaylık oylamayı geçirmăä. Yazılêr soruş birkaç cuvaplan. Oylamanın çıkışlarında üredici görer, angı variant için hem nekadar ürenici verdi sesini.

2. Çat. Varnică kurmaa çat, yollamaa linkä bu çatta lăazımnı insannara da sözleşmăä onnarlan. Registraşya diil lăazım. İşleer kusursuz, ama interfeysi nemşä dilindä.

3. Kalendar. Geniş funktiyaları yok. Bir plüsu var: kalendarä var nică işlemăä başka insannarlan barabar. Öbür insannar registraşyayı var nică yapmasınar.

4. Not tefteri. Özelli - onda yazabilir sade eklentinin avtoru.

5. Bildirim tablası. Tablada yazı var nică yazsın hepsi kullanannar, ama siläbiler sade eklentinin avtoru.

Bu servisin bir büyük kusuru var: eer yoksa İnternet, hazırlanmış işleri üredici uroktă açamêêr.

• **Thinglink** – servis, angısının yardımınnan ürediciler hem üreniciler yaradêr interaktiv infografika, plakat, karta, tablişta, shema.

Kompyuterin peydalanması enilik getirdi kantarlamak-notalamak sisteminde da. Kompyuter testlerini yaratmak servisleri: **Kahoot, Quizizz, Socrative, Online Test Pad**, verdilăr kolaylık üredicilerä kendibaşına düzmăä test ürenilăn temalara görä, ya da seçmăä hazırı testlerin arasından, angıların sayısı İnternet meydanında gittikçä zeedelener. Gagauz dili üredicileri bölă testleri kendibaşına hazırlêêr. Bugünkü günde yok bir sayt, neredä toplu olacak bu işlăr. Herbir üredici kendibaşına toplêêr hem düzer kendi materialların arhivini.

• **Kahoot** – test, soruşturma, üretmăk oyunu yaratmaa deyni servis. Hazırlanmış material var nică kullanılsın hem kompyuterlerdä, hem smartfonlarda. Bunun için mutlak lăazım olsun baalantı İnternetlăn. Servisin var parasız hem paralı versiyası. Parasız versiyada var 4 variant iş: viktorina, oyun karışık soruşlarlan, diskusiya, soruşturma. Paralı versiyada funktional taa geniş. Hazırlanan işlerä var nică eklemăä diil sade tekst, ama patret tă, videofragment tă. Var nică

belli etmăä tamannamak vakıdını. Üredici istärsä, var nică koysun bal dooru cuvaplar için. Çıkışları üredici görer kendi kompyuterindä. Testlemeyä katılmak için, üreniciler lăazım açsınar bu servisi da yazsınar PİN-kodu, angısını verer üredici kendi kompyuterından.

• **Quizizz** – taa bir servis yaratmaa deyni türlü testlăr, viktorinalar. Onun özelli – biri-birinnă yarışmak kolaylı. Pek efektif bilgileri kantarlamak etapında. Var nică ev işi gibi verilsin.

• **Sokrative** – test yaratmaa hem testlemeyi geçirmăä deyni taa bir servis. Bu servistä da var nică bulmaa büyük sayıda hazır test. Bu servisin özelli – iş 3 rejimdä: *Instant Feedback* – üreniciler cuvap eder soruşlara o sıralıklan, angısınan onnar verili, atlatmayarak; *Open Navigation* – üreniciler var nică cuvap etsinnăr soruşlara istenilăn sıralıklan, var nică diştirsinnăr cuvapları, dönsünnăr kimi soruşlara; *Teacher Paced* – üredici ayırêr, angı soruş olacak sora, angı soruşu atlatmaa, angı soruşu tekrarlamaa. Testlemăk sırasında üredici görer, angı ürediciler şansora verdi cuvap, nesoy cuvap verdi.

Eni bir olay, angısı hızlandırdı kompyuter teknolojilerin kullanmasını üretim prosesinde – 2020-nci yılda, epidemiologiya durumundan dolayı, onlayn öğrenmeyä geçiş. Skype İnternet-telefoniya baalantısı erinä videokonferenşiyaları geçirmăk için **Zoom, Meet, TrueConf Group, GlickMeeting** h.b. servislăr peydalandı.

Şifra tertipleri dünnesindä eniliklăr peydalanêr dayma, hem, nică şansora ii belli olêr, olacak ileriya dă. Onnarın taa çoyu er bulêr üretim sisteminde da.

Kompyuter bugünkü günde sık kullanilêr üretmăk-terbiyetmăk prosesinde, ama gelecektä, bilim adamnarın bakışına görä, olacak eri doldurulmaz bir öğrenmăk tertibi. Bu fikiri aşaa sıralı argumentlărlăn var nică açıklamaa:

– uroklarda, ev işindä, kendibaşına çalışmakta kompyuteri kullanmak oluştūrêr becermăk kullanmaa bu tertibi. Bugünkü günde bu önemni bir kalite, çünkü yaşamak gittikçä taa sıkı baalanêr kompyuter teknolojilerine.

– kompyuterin İnternetä baalantısı açêr yol bütün insannın bilgilerinä hem denemelerinä, ne bugünkü globalizaşya zamanında olêr önemni bir başarı faktoru insana hem milletä deyni.

– kompyuter açêr yol elektron öğrenmăk kiyatlarına, programalarına, üretim saytlarına hem platformalarına h.b.

– kompyuter aşırı başladı kurulmaa onlayn baalantı üredicilerin hem ürenicilerin arasında, bakmayarak ona, neredä onnar bulunêrlar. Bunun için lăazım sade İnternetä baalantı, neylăn bugünkü günde şansora problema duyulmêêr. Geniş başladı kullanılmaa video baalantılı sistemalar **Google Meet, Zoom** h.b.

İnternetä baalantı hem üredicilerä, hem ürenicilerä çok eni kolaylıklar açtı.

1. İnternet resurslarını kullanmak Üretmăk-öğrenmăk prosesinde Web resurslarını var nică kullansın üreniciler, ürediciler, öndericiler, analar-bobalar. Ürenicilerä deyni bu ek bilgi kaynaa, ürediciya – büyük yardım uroklara hazırlanmakta hem geçirmektä, üretim-metodika informaşyası kaynaa; öndericilerä – üretmăk-terbiyetmăk prosesini taa efektif önderlemăk kolaylı, normativ dokumentlerä hem çalışmanın düzenini kurmak informaşyası kaynaa, analar-bobalara – informaşya kaynaa uşakların başarıları için (elektron jurnallar), normativ, informativ dokumentlărlăn tanışmak eri (üretmăk merkezin saytı), uşaklarına yardımcı olmak için eni bilgilere hem terbiyetmăk materiallarına yol.

Bugünkü günde İnternette var çok **hazır üretmăk materialı**: tradişional hem interaktiv işlăr, prezentaşyalar, tematik video hem audio materiallar h.b. Onnarın taa çoyu Rusiyanın üretim plannarına görä yaradılmış, ama büyük yardım vererlăr bizim dă üredicilerä, çünkü çoyu temalarda benzerlik var. Elbetki, gagauz dili uroklarına hazır materiallarla resurs bugünkü günden taa pek az yaradıldı, ama ürediciler başka dillerä hazırlanmış materialların temelinde başarıylan yaradêrlar kendi materiallarını.

Hep İnternette ürediciler, üreniciler var nică bulsunar **üretim saytlarını**. Onnar taa çok sıra bir öğrenmăk dişiplinasına baalı (matematika, geografiya, biologiya h.b.). Gagauz dili predmetinä deyni dă bölă saytların lăazımnı duyulêr, ama taa yaradılmadılar.

Büyük yardımcı olêr üredicilerä ek üretim-metodika hem bilim-pedagogika informaşyaları, angıları erleşik üretim sisteminin baalı saytlarda. Lăazımnı informaşyayı var nică bulmaa araştırma servislerin yardımınnan istenilăn öz lafları yazarak. Bir minus – var nică karşılaşmaa yannış olan informaşyaylan da.

Globalizaşya prosesleri getirdi bizim yaşamamıza çok eni termin, proses, teknolojiya. Onnarı tanımaa, sökmăä yardım eder **elektron enşiklopediyaları hem başka yardım resursları**: Vikipediya, Yandex- enşiklopediyaları hem sözlükleri, megaenşiklopediyalar h.b.

2. İnternet baalantısı temelinde sözleşmăk. Bu yapılăr türlü sözleşmăk servislerin yardımınnan: elektron E-mail poştası, internet-telefoniya baalantısı Skype, soşial baalantılarlan (VKontakte, Facebook, MoyMir h.b.), angıları geniş kullanilêr türlü kategoriya kullanıcıların arasında.

Ürediciler kendileri dă kurêr maasuz İnternet-cümneleri, deyni paylaşmaa biri-birinnă kendi materiallarınan (urokların didaktika

proektlerinnă, PowerPoint, SMART Notebook prezentaşyalarınan, didaktika materiallarınan, klastan dışarı yortuların ştenariyelerinnan h.b.).

2.Distanşion üretmăk sistemi verer kolaylık hem üredicilerä, hem ürenicilerä istedi zaman kabletmăä eni bilgi ya da üseltmăä kendi bilgilerini istenilăn temaya ya da predmetä görä. Bugünkü günde distanşion üreneräk, var nică kabletmăä sertifikat türlü kurslarda. Çok sıra bu kurslar diil sade Moldovada düzenennă, ama ya dünnăarası, ya da başka devletlerdä geçăn kurslar.

Yaparkan bir çıkış, var nică nişan-namaa, ani kompyuter teknolojilerini kullanmanın var çok kaavi tarafları:

– **yaradêrlar eni yollar ürenilăn materialın içindeliini açıklamaa.** Multimediya görüntüleri, animaşya, ses, video kontent, interaktiv işlăr yardım ederlăr taa dolu hem derin vermăä öğrenmăk materialını, ürenicilerä dă – taa ii annamaa hem aklında tutmaa ürenilmişi.

– **üüselderlăr ürenicilerin havezini öğrenmăä**, çünkü ürenilăn obyektlăr, natura olayları taa real gösteriler, onnarlan tanışmak türlü eni metodların, teknikaların, oyunların yardımınnan kompyuter aşırı olêr.

– **genişlederlăr ürenicilerin öğrenmăk çalışmasını bu eni işle- rin yardımınnan:** modellemăk, proekt yaratmak, kompyuterdä krosvord hem test düzmăk, multimediya programalarınan hem enşiklopediyalarlan işlemăk, İnternet sayfalarında informaşyayı aaramak.

– **vererlăr kolaylık üretmăk prosesinin taa geniş diferinşaşyasına hem individualizaşyasına.**

– **katêrlar öğrenmăk prosesinä eni kantarlamak-notalamak strate- giyalarını**, angıları, bir taraftan, hızlandırêr kantarlamak prosesini, öbür taraftan, yapêr onu taa obyektiv; hemen belli eder, angı uorda bulunêr ürenicilerin bilgileri, var mı problema, angı ürenicilerdä, ürenilăn materialın angı payında.

– **yardım ederlăr geliştirmăä ayrı fikir kalitelerini:** aklında tutmak, dikatlık, analitika vergilerini türlü kompyuter trenajorları, oyunların yardımınnan;

– **açêrlar yol ek kaynaklara** (öğrenmăk kiyatlarından kaarä), angılarına ürenici var nică danışsın diil sade üredicinin yardımınnan, ama kendibaşına da.

Statyada sıralı kompyuter teknolojilerin sade kimi kolaylıkları, ama onnar da açık gösterer, nekadar taa zengin, taa efektif oldu üretmăk prosesini kompyuter teknolojilerin peydalanmasınan.

Elena Födorovna KARAMİT, Komrat Devlet Universitetin masterantkası, Avdarma küüyün gagauz dilindä ürediciykası

Yardımcı ol üzä çıkarmaa yaptıımı



Nataliya GAYDARLI: “*Bän pek hodullanêrim, ani benim ana tara-fım – Gagauziya, ani ana-bobam üürettilər beni gagauz dilinä. Herbir eni insan, angısını bän karşılêêrim yaşamamda, tez üürener, ani bän Gagauziyadan, çünkü o benim kanımda, benim lafımda hem canımda. Bizim halkımız az, ama duygumuz kaavi...*”

Evladından sana, Halkım

Halkım için kanat büüderim,
Onun için türkü çalêrim...
Ne çok sän geçirdin, Halkım!
Heptän girgin oldun, paalım!

Senin için bän peet yazêrim,
Dansı havezläñ kıvradêrim,
Yolun heptän açık olsun!
Hem ayož seni korusun!

Sana bän kısmeti baaşlêêrim,
Kara buluttan koruyêrim,
Sän yıldızım benim, Halkım!
Damarımda senin kanın!
01.05.2019

Milionnardan

Milionnardan ayrırlêr birisi,
Yabancıdan olêr kendisi.
Herbirinä var kendi insanı,
Ani yakêr kalbindä şafkını.

O birisi – insanın aynası,
Üzä çıkarêr derin bakışı.
Herbirinä var kendi insanı.
Sade üşenmä, aara canını.

Milionnardan sade ikisi
Tamannêêr biri-birisini.
Herbirinä var kendi insanı.
Salt birisi, yok kalanı.
21.08.2019

E nesoy bu duygu bölä,
Sevinmelik üreemdä,
Boncuk denizin dibindä,
Hem nicä kuş serbestliktä, –
Ölä gülüş ta üzümdä.

Büünkü gün okadar gözäl,
Ki yaraşêr senin üzünä,
Maavi bulut – gözlerinä,
Haşlak güneş – gülüşünä,
Hem bu peetim da sesinä.
11.05.2019

Nataliya GAYDARLI duudu Kıpçak küüyündä 2000-ci yılın Canavar ayın (oktäbri) 7-dä. Başardı Kıpçaan S. I. Baranovskiý teoretik lişeyini. Şindi üü-rener Kişinövun “Nicolae Testemiţanu” Mediţina Universitetindä (USMF).

Okuyucularımız tanıyêrlar bu genç poeti 2019-cu yılın Çiçek ayından be-eri, açan gazetemızda seftä tiparlandı onun peetleri. O yazêêr dört dildä: gagauzça, romınca, angliyca, rusça.

Şindi Nataliya geldi canabizlerinizä eni peetlêrlän hem eni fikirlêrlän.

Yaamur,
Sulanêr güneştän haşlak toprak.
Havaya
Seviner insannarlan eşil Bucak.
Soluk pak,
Sıcaklın tozundan artık yok iz.
Çay haşlak,
Yaamuru Bucakta karşılêêrız biz.
08.06.2019

Rızın yok izi

Bilmäm,
tatlı mı gelir
insanı aldatmaa
da cöbünü doldurmaa?

Bilmäm...
tatlı mı gelir
topraa öpmäa
da onu aalemä satmaa?

Bilmäm...
tatlı mı gelir
uşaanı öpmäa
da hep o aazdan
kirli lafetmäa?

Bilmäm...
tatlı mı gelir
aylenä sevinmäa,
aalemdän da kapmaa?

Bilmäm...
nesoy dattan senin yaşaman
hem nesoy kirli senin sevdan
ana topraana, ayleneä, bobana.

Bilmäm...
çünkü rızın senin derindä
çevirmiş aydınnı geceyä.

Bilmäm..
nasıl karannıktan
çıkarmaa isteersin topraa,
açan yaptıklarınnan
sän battın
kendi derendä.

Allahım, kurtar memlekedü
çürük insannardan
derä suyunnan içindä!
12.06.2019

Bir kuvet üreemi kaplêêr,
Yaptıklarına ön verer.
Duygularımı işitmäk isteerim,
Ama onnarı neçin sa saklêêrim.

Bir kuvet üreemi kaplêêr,
Da o fikirlerdän ilinnener.
Sade kafam ilerleer,
Duygum sa hiç işidilmeer.

Ölä da, var, kuvet kaplêêr,
Ani senin buazında buulêêr,
Sözün kestiriler,
Candan acı gelir.
12.06.2019

Ayož

Sän bilersin benim istediimi,
Fikirimi okuyêrsın,

Sesimi işidersin,
Yardımcı ol
üzä çıkarmaa yaptıımı.

Sän görersin, elbetki, yannışlımı,
Kabul edersin,
Prost edersin,
Göster, angısını alayım yolumu.

Seninnän kol-kola giderim,
Sän önündäykän,
Bän izlerindä.
Sana bölä dua ederim,
Hem yolumu sana açêrim...
12.06.2019

İhlam

İhlam, nicä bir kuş –
Sıcaklar geldiynän,
Göktä uçuşêr.
İhlam sana geldiynän,
Ürään ilinnener,
Serbestlii fikirin isteer.
İhlam, nicä yaamur –
Ansızdan yaayêr.
İhlam verildiynän,
Onu kullanmaa üüren,
Hepsini brakıp,
İhlamına karşı çık.
Aarayarkan onu,
Bulmayacan,
Nicä da kısmeti.
Bir kerä bulduynan,
Kullan verilmiş vakıdı.
12.06.2019

Dört duvar arası

Dört duvar arasında
Düüler bir can.
O soluyêr
Duvarlarlan barabar.
Onnarın arasında
Döner fikirlär.
Onnarı işider
Salt duvarlar.
Dört duvar arasında
Kurulêr bir dünnäa,
Ama kimsey girmäz
Onun içinä.
Çünkü orada bir korkak –
Kırmaa duvarları,
Da incazanaatlı
Kolvermäa dışarı.
12.06.2019

Kuvet lääzım dünneyä

Kısmet, para, hererdä küsmäk,
Yola varêrız biz uzak,
Aylemizi yalnız brakarak,
Başka memlekedä gideriz kaçak.
Aman, göklär,
Kim korundu,
Çok şükürlär.

Kim bilsä, ki
karannık bozacak dönmeni,
Geeri isteyän yolunu.
Ki hastalık seni dürtecek,

Evindän zorlan ayırdacek.
Halkının izinä basacek.

Ah, göklär, cannar açık sizä,
Biyaz bulutlar umut verär,
Kuvedinizä var inan,
Siz mi, onnar, dünneyi kurtaran...?
mardın 17, 2020

Başçada

Başçama doyamam bakmaa,
Gül kokusu bıkamam duymaa,
Biyaz bulut evimin üstündä,
Ah, göklär, bu raatlık için –
Çok şükürlär...

Kim bilsä, ki bu resim –
Yaşadımız bir vakıda kadar.
Yaşlar akar, yangın kokar,
Bu raatlımız bitär bizim...

– Mamo, alıştıracağım
zor hastalıkları,

Kiyat üürenecäm,
Onnara ilaç aarayacam,
İnsan hep anacêk iliklerimi,
Benim saygımı hem duygu sicaamı.
Ah, göklär,
Bu fikirlär için –
Çok şükürlär...

Kim bilsä, ki bu isteyişlär –
Şindi geleceeni uzattılar,
Vakit kendini sapıttı, ömür dolaştı,
Memlekedim hastalandı...
mardın 17, 2020

İlkyaz evimdä

Kuşçaazlar sevindirer gözümü,
Güneş yısıdêr içimi,
Canım düüler taa hızlı,
Duygum sanki ilkyazı bekledi.
Ah, göklär,
Genç kalp oyunu bunnar..

Medicinä

Simt că asta-i realitatea,
Uşor se pierde sänätatea,
Şi astfel viaţa ne arată
Că sänätatea este dragă.

Când noi ne întălmim cu boală,
Cât e târziu să ne dăm seama
Că viaţa poate fi cu preţ,
Şi boala – fără tratament.

Eu ştiu că asta-i adevărul,
Că medicina n-are ochi,
Dar fericire, sinceri lacrimi –
Ea a văzut prin drumul său.

Când n-are inima speranţă,
Şi pacientul renunţă la luptă,
Medicul iarăşi aduce lumină.
Cu pacientul totul fac împreună.

Cred că asta-i sacralitate –
Salvând o mie de vieţi –
Medicul în orice specialitate –
Luminând pentru toţi pacienţi.

Să trăiască medicina pe veacuri!
Să primească mai multă încredere,
“Recunoştiţă, apreciere
Pentru toţi lucrători medicali!”
16.09.2020

Komrat Resimcilik şolasından “Marţişor” sergisi

2021-ci yılın Baba Marta ayın 1-15 günleri arası Komrat regional resim Galereyasında geçti “Dimitriy SAVASTİN” resimcilik şolasının üyrencileri risimnerinin “Marţişor” adlı sergisi, neredä, nicä bildirdi resimcilik şolasının direktoru Sergey Dimitrieviç SAVASTİN, sergilendi 35 üyrencinin türlü tematikaya görä üzdän zeedä risimi. Canabisi bildirdi, ani pandemiya zamanandı bölä büyük sergi resimcilik şolası için pek önemni bir iştir.

Biz kutlêêrız resimcilik şolasını bu büyük başarıyları da, genç resimcilerä katkıda olarak, gazetemızın bir sayfasını ayırêrız onların yaratmalarına.

RESİMNÄR: (soldan) “Sevda”, Anastasiya DİMİTROGLU, 14 yaş; “İlkyaz”, Darya YOVÇU, 12 yaş; “Kolada”, Daniil BOYKOV, 16 yaş.



“Su altı fantaziyaları – 2021”



10.12.2020 – 01.03.2021 günleri arası Ukraynanın Döneşk bölgesinin Liman kasabasında olan XXXII-ci halklararası uşaklar yaratmaları “Su altı fantaziyaları – 2021” konkursunda Komrat “Dimitriy SAVASTİN” uşak resimcilik şolasından 35 üyrencinin yaratmaları pay aldı.

Konkursun sonuçlarına görä “Dimitriy SAVASTİN” uşak resimcilik şolasının kolektivına “İncäzanaat kolaylınnan uşaklarda tabiata sevgi terbiyetmek hem su altı dünnäasına meraklı ilerletmek için” Diplom verildi.

Konkursta Komrat “Dimitriy SAVASTİN” uşak resimcilik şolasından II-ci er için ödülleri kabletilär:

II-ci er medalisi – Aleksandra YULARCI, (üüredicisi Sergey SAVASTİN), resimnän – “Su drakonu” (sol patrettä);

Şan Gramotası – Sergey Dimitriyeviç SAVASTİN, üüredici;

Gramota – Vitaliy MANCUL, üüredici;

Not. Halklararası uşaklar yaratmaları “Su altı fantaziyaları” konkursunu hazırlêêr Ukraynanın su altı üzmäk profesional instruktaların CEDIP/UDIP Birlii.



“Okanarium”, Darya BEREZAN, 14 yaş.



“Deniz balıkcıkları”, Mariya KAPSOMUN, 11 yaş.



“Rusali”, Nadejda KARAİVAN, 8 yaş.



“Rusali”, Alina TOEVA, 16 yaş.



“Akvarium”, Anastasiya KANALI, 16 yaş.

“ANA SÖZÜ” Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basılêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 199

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04
e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com